

derimod maae have vort Blif rettet paa, er, om man ved et stort Tilskud eller ved et mindre Tilskud snarest beforder det islandfle Folks egen Selvvirksomhed og Anstregelse for paa en ganske anden Maade, end det hidtil er blevet vant til, at kunne bidrage til sine egne Fornødenheders Tilfredsstillelse. Det kommer efter min Anskuelse mindre an paa at gjøre Islænderne mindre misfornøiede ved at give dem et større Tilskud end paa at opmunde dem til at gjøre det, hvad Regjeringen forgjæves har tilstræbt i de sidste Decennier; thi dette, at faae Islænderne til at indføre en anden Bestaatning og til at udsolde en forøget Virksomhed, er strandet paa Althingets Ulyst til at gaae ind derpaa, og jeg skal netop udhøve dette Punkt, fordi det staaer i en nær Forbindelse med de Yttringer, der ere komne fra min ærede Collega fra den kjøbenhavnske Landssthingskreds (Ploug), som har taget Ordet for at tilstaae et større Bidrag. Den nævnte ærede Landssthingsmand talte en heel Deel om Monopolhandelen og vilde ikke gaae ind paa, hvad man maaskee har antydet, at Islands gamle Hovdinge vare Opfindere af Monopolhandelen. Dette er, synes mig, denne Sag aldeles uvedkommende. Monopolsystemet havde tidligere en saa almindelig Udbredelse baade i Europa og dets Bilande, at Spørgsmaalet om, hvor det er kommet fra, forekommer mig at vare aldeles øresløst. Men, naar det ærede Medlem sagde, at den danske Regjering har vedligeholdt, har opretholdt dette „vanvittige“ System længere, end det har været Tilfældet paa noget andet Sted; saa troer jeg, at denne Bestyldning ikke er historisk sand, fordi Monopolsystemet for den Tid, hvori det har bestaaet, hvormeget end Enhver kan glæde sig over, at det nu er opgivet af næsten alle Nationer, dog ikke har kunnet kaldes et vanvittigt System. Naar vi tage Hensyn til hele den Tids Udvikling, i hvilken det opstod og rodfæstede sig, troer jeg, at man bedømmer Fortiden aldeles feilagtig, naar man vil kalde Systemet vanvittigt; og vil man paastaae Saameget, som det idetmindste forekommer mig, at den ærede Landssthingsmands Paastand gif ud paa, at det har vedværet længere i Danmark end noget andet Sted i Europa, saa venter jeg Bøviset

derfor, om ikke i denne Forsamling, saa paa et andet Sted. Jeg udhøver dette, fordi jeg er ganske enig med ham i, at, hvad der i Særdeleshed bør undgaaes under denne Sags Behandling, er Alt, hvad der endnu mere kunde forbitte Stemningen mellem Islænderne og Danske, og Alt, hvad der kunde bidrage til at bringe i Glemme, at der virkelig her findes et broderligt Sindelag og en fuld Erkjendelse af, at man skylder Island en Deel og ikke saa Lidt af det danske Navns Glæde og Gæder, ikke blot i den længst forbigangne Tid, men ogsaa i Tider, som ligge os langt nærmere. Men netop derfor onstede jeg, at man meget vøgtede sig for at frenstille den danske Regjerings Politikk overfor Island som et Misgreb, der ikke havde noget som helst Forsvar i den almindelige dengang gængse Anskuelse om Handelspolitikken. Ikke mindre end det Udtryk, at det var en vanvittig Politiks Fortsættelse langt længere her end paa noget andet Sted, stødte mig et andet Udtryk af det ærede Medlem, som jeg heller ikke kan troe kan bidrage til at bringe en uheldig Erkjendelse af Forholdenes virkelige Stilling. Det ærede Medlem antydede, at, om man end i Danmark i Slutningen af Tiirindstyverne, altsaa for omtret 80 Aar siden, opgav den egentlige Monopolhandel, saa tilfandsede man dog nogle enkelte Handelshuse i Kjøbenhavn hele den islandfle Handels huse — jeg skulde da ikke troe, at det var den ærede kjøbenhavnske Landssthingsmands Mening her at ville stille paa de Begunstigelses, som man bilder sig ind, at Kjøbenhavn ved saa mange Leiligheder har nydt. Jeg tillader mig at troe, at det ærede Medlem maa have overseet nogle af de Forhold, der fandt Sted ved den islandfle Handel; om det var kjøbenhavnske Huse, der havde Contoirer og Madser paa Island, eller om det ikke snarere vare Islænderne, der havde Huse i Kjøbenhavn, derom kan der være troer jeg, megen Tvivl; naar det ærede Medlem blot i sin Husommelse vil gjennemgaae Navnene paa de Huse, som i Begyndelsen og Midten af dette Aarhundrede dreve den meest udbredte Handel paa Island og erhvervede betydelige Capitaler derved, saa troer jeg, han vil komme til den Anskuelse, at de Fleste vare Islænderne og stammede ligesaa vist fra